

Kievit

NAAST GRUTTOKERNEN OOK KIEVITKERNEN?

Het is waarschijnlijk dat de vorming van op Kievit gerichte kerngebieden binnen de Lopikerwaard kan helpen de soort te behouden. Zo'n kern zou kunnen bestaan uit kaal land met een rustperiode. Daar omheen een mozaïek met elementen van voorbeweid land, maïsland met nestbescherming en beweide land. In welke verhouding is uiteraard afhankelijk van het aantal Kievieten en mogelijkheden.

Niet alleen Kievieten profiteren van deze Kievit kern. Ook soorten als Gele kwikstaart, Patrijs, Kleine en Bonte plevier kunnen hiervan profiteren.

Dat zou maken dat er binnen de Lopikerwaard Gruttokernen en Kievitkernen ontstaan: natte en droge gebieden. Op deze wijze kan er door de ANV en boeren gericht worden gewerkt aan weidevogelbeheer.

Op de percelen waar weidevogels broeden, maar waar geen rustperiode gerealiseerd kan worden is een goede nestbescherming van levensbelang voor alle soorten. Vrijwilligers en goede afspraken met boeren en ook loonwerkers spelen hierin een cruciale rol.

Scholekster

Fotografie: Arjan van Duijvenboden
Foto Kievit voorpagina: Arnold Meijer

dieptepunt met bijna minder Kievieten (726 territoria) als Grutto's (591 territoria) in de polders, waar er nog maar twee jaar geleden twee keer zoveel Kievieten waren als Grutto's.

Net als de Grutto neemt de Kievit al tientallen jaren in aantal af. In 2014 was de afname in de Lopikerwaard echter dramatisch. Hoe komt dat?

De Kievit houdt erg van kaal land. Doordat het gras door de warme winter in 2014 al zeer vroeg in het jaar hoger werd verloor het zijn aantrekkingskracht op de Kievit. Dat is niets nieuws, want de Kievit broedt al jaren liever op maïsland dan op grasland. Echter, het areaal maïsland neemt af door veranderde agrarische bedrijfsvoering: minder keuze voor de Kievit. Bovendien werd veel maïsland in 2014 midden in het broedseizoen van de Kievit bewerkt, waardoor de nesten die geen intensieve bescherming kregen van vrijwilligers en boeren verloren gingen. Dit zijn waarschijnlijk niet de enige redenen, want ook in de eerste telronde werden weinig Kievieten waargenomen. Veel Kievieten hebben dit jaar waarschijnlijk besloten niet te gaan broeden of waren niet aanwezig aan het begin van het broedseizoen. Waar ze dan wel waren, is niet bekend.

Wel is het duidelijk dat de Kievit op weg is zeldzaam te worden in de Lopikerwaard, net als de Grutto tot 2009. En die soort is door gericht kernbeheer behouden. Zou dat ook kunnen voor de Kievit?

EEN OVERZICHT VAN DE MOZAÏEKSCAN 2014

Naast de Kievit, Grutto en Tureluur zijn tijdens de door DNatuur uitgevoerde Mozaïekscan natuurlijk veel meer vogels genoteerd. Alle gegevens zijn op kaart aanwezig bij de gebiedsregisseur en ANV Lopikerwaard. Een overzicht:

Soort	Territoria in 2014	Soort	Territoria in 2014
Bergeend	15	Slobeend	84
Gele kwik	77	Tureluur	269
Grutto	591	Veldleeuwrik	89
Kievit	726	Visdief	18
Kleine plevier	1	Wintertaling	7
Knobbelzwaan	3	Zomertaling	7
Krakeend	49	Zwarte stern	40
Kuifeend	43	Graspieper	5
Scholekster	212	Patrijs	1

DE MOZAÏEKSCAN: DE THERMOMETER VAN HET WEIDEVOGELBEHEER

De Mozaïekscan is in 2010 door gebiedsregisseur Leo Kramer en DNatuur ontwikkeld om de actuele weidevogelsituatie tijdens het broedseizoen te kunnen monitoren. Om een goed evenwicht te creëren tussen de kosten en de kwaliteit van de monitoring, werd gekozen voor twee telronden:

- een telronde in de tweede helft van april, waarin de meeste weidevogels een nest hebben
- een telronde in de tweede helft van mei, waarin weidevogels

vaak jongen hebben, maar ook herbroeden of het eerste nest hebben

Door het gedrag van de vogels te 'lezen' ziet en noteert de teller met een veldcomputer of het gaat om een (bijna)broedgeval, of om een gezin met jongen. Dit gaat naar de gebiedsregisseur zodat het Last-minute beheer kan worden aangepast aan de werkelijke weidevogelsituatie.

Aan het einde van een telronde kan met de gegevens een voorspelling

worden gedaan van het verloop van het seizoen en kunnen alvast beheermaatregelen worden genomen.

Tot slot worden jaarlijks de trends in de Lopikerwaard bekeken, zoals in deze brochure. Deze cijfers helpen de gebiedsregisseur bij de langetermijnplanning, maar geven overheden ook een goed beeld van de (hoge) kwaliteit van het agrarisch natuurbeheer in de Lopikerwaard.

Deze brochure kwam door stand door :

ONDERZOEK & RAPORTAGE

DNatuur
Arjan van Duijvenboden
www.dnatuur.nl

ONDERZOEK
Agrarische Natuurvereniging
Lopikerwaard en omstreken
www.anvlopikerwaard.nl

LAY-OUT
Blue Robin dtp
Arnold Meijer
www.bluerobin.nl

WEIDEVOGELS LOPIKERWAARD 2014

*'Er is goed nieuws
en er is slecht nieuws...'*

ARJAN VAN DUIJVENBODEN
I.S.M. AGRARISCHE NATUURVERENIGING LOPIKERWAARD E.O.

WEIDVOGELS LOPIKERWAARD 2014: 'ER IS GOED NIEUWS EN ER IS SLECHT NIEUWS...'

Sinds 2011 wordt jaarlijks door ANV Lopikerwaard geteld hoeveel Grutto's, Kieviten en andere weidevogels gebruik maken van het door de boeren aangeboden weidevogelgrasland.

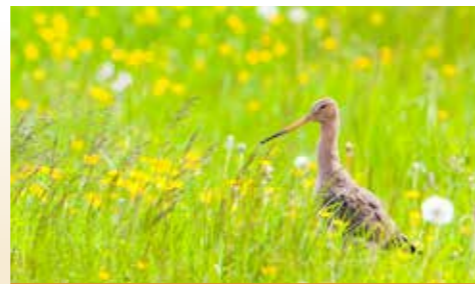

Tureluur

Uit de inventarisaties van de afgelopen jaren blijkt dat vooral de Tureluur van het agrarisch natuurbeheer profiteert. Ook de Grutto blijft stabiel in aantal. En dat is goed, want deze internationaal zeldzame soort moet het vooral hebben van de Nederlandse veenweidegebieden. Grote verliezer is de Kievit.

EERST HET GOEDE NIEUWS

Grutto, Tureluur en Scholekster nemen weer toe in aantal! Na jarenlange afname is er sinds 2009 (BMP-telling) een duidelijk stijgende lijn te zien in de aantallen Tureluurs en in mindere mate ook voor Grutto's. Dat is heel prettig, want de Grutto is een rode lijstsoort en voor

Grutto

een groot deel afhankelijk van Nederland als broedgebied. De Tureluur geen Rode lijstsoort, maar verdwijnt in agrarisch productie grasland al snel. Beiden hebben baat bij het binnen de Lopikerwaard steeds vaker toegepaste weidevogel kernbeheer. Hierbij wordt in een vogelrijk gebied een plas-dras perceel omringd door land waar in de broedperiode rust heerst. In de praktijk betekent dit dat er een gebied ontstaat waar vooral de echte

waadvogels zoals Grutto en Tureluur, maar ook eenden profijt van hebben.

Dit is duidelijk te zien in de kaarten die met behulp van de jaarlijkse mozaïekscans worden gemaakt. Op veel plaatsen waar een weidevogelkern is gevormd, werden ook in 2014 grote dichtheden tureluurs en grutto's waargenomen. In 2012 berekende DNatuur rond plas-draspercelen minimaal 20% meer Grutto's en wel 50% tot 200% meer Tureluurs

Plas-dras

Grutto

per hectare voorkomen dan in de rest van het agrarisch natuurbeheer in de Lopikerwaard.

Voor Tureluur, Scholekster en Grutto was 2014 dus een goed jaar. Ook de reproductie lijkt goed, hoewel er intensiever onderzoek nodig is om hier een Bruto Territoriaal Succes (welk deel van de Grutto's in een gebied heeft ook jongen grootgebracht) voor te berekenen, is het hoge aantal Grutto's met jongen eind

mei wel een indicatie dat er weinig verliezen zijn geweest in de nestfase. Voor de Tureluur geldt dit ook, zoals vaker zijn er zelfs meer ouders met jongen waargenomen dan nesten. Dit komt door het schuwe gedrag van de tureluur rond de nestfase, maar het is ook mogelijk dat de ouders met jongen uit niet geïnventariseerde gebieden naar de plas-draspercelen zijn gekomen.

Het realiseren van de kernen met een plas-dras als middelpunt is dus in de Lopikerwaard een succesvol middel om Grutto en Tureluur te beschermen.

HET SLECHTE NIEUWS: MINDER KIEVITEN DAN OOI!

Al jaren zien we de aantallen Kieviten in de Lopikerwaard, maar ook landelijk, sterk achteruitgaan. Dit jaar was een absoluut

